

HRVATSKI *glasnik*

Godina XVI, broj 49

7. prosinca 2006.

cijena 80 Ft

Foto: Bernadeta Blažetin

Adventski vijenci u izradi sumartonske djece

Komentar

Skupi darovi ili više pažnje

Eto, opet smo zakoračili u jedno razdoblje u kojem se nešto iščekuje s nadom da će nam biti uvijek ljepše i bolje. Došašće je očekivanje Isusova rođenja, djeteta koje u svaku obitelj donosi smisao života, ljubav i budućnost. U mnogim se obiteljima zapali svijeća prve nedjelje, pa druge dvije i tako redom, ali ima li ta mala svijeća odista ono značenje koje simbolizira? Jer došašće je vrijeme ispitivanja samoga sebe, priprema na blagdan ljubavi u kojoj treba biti važan onaj drugi, a ne mi sami. Najljepša iščekivanja proživjela sam u svojim dječjim godinama. Taj osjećaj pokušavam dati i svojoj djeci, ali sve mi se čini da ne uspije najbolje. Vanjski utjecaji, loše navike nekako se uvlače i u naš obiteljski dom. Od početka prosinca napadaju nas reklame u trostrukoj količini, dolaze brošure o raznim proizvodima, uključimo li televiziju, programi natrpani promidžbenim programima s čudnovatim, šarenim, sjajnim igračkama pa mame i naše oči, a kako ne bi dječje. Iz dana u dan me šestogodišnja kći pita: „Hoćeš li mi ovo ili ono kupiti?“. A kako roditelj reagira pred božićnim blagdanima? „Budeš li dobra, Isusek ti donese.“ I eto, jedna pogreška našega odgoja kada dobrotu želimo plaćati nekim darom. Ne bi li to trebalo nekako drukčije objasniti i možda dokazati svojim primjerom, pažnjom, jer svima nam je potrebno razumijevanje i poštovanje, pa tako i djetetu. Pripremanja na blagdane iziskuju sve veći napor, nudi nam se sve više, želimo biti u trendu, odgovarati zahtjevima drugih, gostima, prijateljima koji će nam doći u posjet. Ne da se slučajno sramimo što ih ne ponudimo barem s pet vrsta kolača ili nije nam bor krcat ukrasima, i da ne nabrajam dalje. Na kraju ispadne da samo radimo i radimo da bismo udovoljili djeci što većim darovima, a nemamo vremena da pripazimo na njih, da ih poslušamo. Kada nam se obraćaju otjeramo ih da nas puste na miru jer moramo raditi. Onda gdje je tu lijepo duhovno iščekivanje koje bi moralo zračiti ljubav, zajedništvo jedne obitelji. Iz svega toga ispadne nešto sasvim drugo. Možda čak iskrсну neke neugodne rečenice, npr. „Dobio si ovo ili ono, pa ipak nisi dobar“ ili „Mama danima sprema da bude sve u redu za blagdane“, „Trebalo je tako mnogo raditi da bismo djeci mogli kupiti darove koje možda nisu ni zaslužili“, i na kraju dijete se osjeća krivo, jer to su sve za njega roditelji napravili. Treba li mu to tako? Blagdani su i mreža međuljudskih odnosa koja bi morala podupirati nježnu dječju dušu. Očekivanje blagdana, a i sam blagdan svako dijete proživljava snažno, a hoće li to biti lijep i pozitivan osjećaj, ovisit će o njemu bliskim osobama, odraslima. Zato je iznimno važno da u pretprazničnim oduševljenjima i potrošačkoj groznici koja nas prati ne zaboravimo da dijete uz blagdan mora dobiti nešto više od lijepo umotanog i skupocjenog dara i da mu to moramo dati mi, roditelji. Ono tad mora dobiti poruku ljubavi i poticaj da tu ljubav podijeli s drugima.

Bernadeta Blažetin

„Glasnikov tjedan“

Zapalili smo prvu adventsku svijeću. Prvi božićni koncerti već su održani u našim crkvama i u našim organizacijama, pa tako i tradicionalni Božićni koncert u Pečuhu, okupivši Hrvate iz baranjskih, podravskih i nekoliko bačkih naselja. Jedan mladić iz Petrovoga Sela, gledajući publiku, zapitao me: A gdje su mladi? I sam mi dao odgovor na postavljeno pitanje rekavši: Sutra će biti tu, jer svi moji znanci iz Pečuha koje sam zapitao hoćemo li se sresti večeras ovdje, čudili su se mome pitanju govoreći kako će oni u predvorje Medicinskog fakulteta doći sutra, u subotu, na bal koji već godinama tradicionalno organizira Srpska redakcija Mađarskog radija, i to s velikim uspjehom na kojem im bilo koji organizator može samo pozavidjeti. Moram ovdje zaključiti kako je ovogodišnji bio jedan od boljih božićnih koncerata u nizu nekoliko posljednjih godina.

Prošloga tjedna u Uredu HDS-a sastalo se Predsjedništvo Saveza Hrvata u Mađarskoj s Povjerenstvom za izbore Hrvatske državne samouprave kako bi razmotrili Savezov prijedlog, načela i strategiju biranja zastupnika u buduću Skupštinu HDS-a. Treba sastaviti državnu listu po određenim načelima.

Predloženo je i ustrojstvo buduće Skupštine: predsjednik, zamjenik predsjednika, tri dopredsjednika, odbori. Sve to na svojoj sjednici mora odobriti Zemaljski odbor Saveza Hrvata u Mađarskoj koji jedini od svih hrvatskih

civilnih udruga ima ispunjene uvjete zakonom propisane, a na izborima ostvarene za sastavljanje državne liste. Pomurski ogranak, Društvo Horvator kre Mure bi moglo imati svoju samostalnu listu, ali izgleda kako će oni ipak kao Savezova podružnica, iako su išli na izbore samostalno, u podjeli državnih mandata biti u koaliciji sa Savezom.

U našoj hrvatskoj javnosti, u da tako kažemo «širokim masama» ili bolje rečeno kod onih koje zanima manjinska politika, nagađaju se i traže imena budućih mogućih predsjednika HDS-a. Naime, dr. Mijo Karagić je i u medijima izjavio kako se još jednom neće kandidirati na istu funkciju. Ulazimo u važno razdoblje u kojem se na neki način počinju i iscrtavati obrisi rada i djelovanja najvišega političkog tijela Hrvata u Mađarskoj. U vremenu kada je sve manje novaca u državnom proračunu za manjine, vlada za iduću godinu osigurava isti iznos za državne samouprave, tako i za civilne udruge, dok je kod fonda Javne zaklade za nacionalne i etničke manjine spremna od lanjskih 500 milijuna uzeti 150. Čujemo kako se pišu molbe da iznos novca u Zakladi ostane na razini iz 2006. godine. Pisani mediji manjina u Mađarskoj pa tako i Hrvatski glasnik financira se iz zaklade. Danas smo (kao i zadnjih nekoliko godina) u očekivanju bolje sutrašnjice s mnogo pitanja na koja ne znamo niti dobivamo odgovore.

Branka Pavić Blažetin

Božićni koncert u Pečuhu

Sjednica dvaju predsjedništava i izbornih odbora

U četvrtak, 30. studenog, u sjedištu Hrvatske državne samouprave u Budimpešti održana je zajednička sjednica Predsjedništva SHM-a i HDS-a, proširena s članovima odbora za izbore ova dva krovna tijela Hrvata u Mađarskoj, na kojoj se raspravljalo o pripremanju državnih manjinskih izbora te o ustrojstvu buduće Skupštine Hrvatske državne samouprave.

Predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj kratko nas je izvijestio o prijedlozima i postignutom dogovoru, koji će prema odluci Kongresa biti podnesen Zemaljskom odboru SHM-a na odobrenje. Prema riječima Jose Ostrogonca, svi su se odazvali pozivu, a to po njemu znači da su ljudi zainteresirani za budućnost HDS-a, kako su to pokazali i na mjesnim izborima. Naime, pokazalo se da je organizacija izbora bila uspješna, da imamo više mjesnih hrvatskih samouprava, čak i u onim naseljima gdje nismo mislili.

– Na dnevnom redu bio je prijedlog za strukturu buduće Skupštine HDS-a, pri čemu je iznio alternative za buduću strukturu i sastav Skupštine HDS-a, koja je načelno dogovorena i prihvaćena, a o tome prijedlogu raspravljat će i odlučivati ZO SHM-a, tijelo koje je Kongres povjerio za donošenje odluke o tom pitanju – kaže Joso Ostrogonac. – Na posljednjoj sjednici ZO-a utvrdili smo po kojem ključu raspodijeliti skupštinska mjesta po regijama, pri čemu se uzelo u obzir koliko je manjinskih samouprava, koliki je broj registriranih birača i podatak s posljednjeg popisa pučanstva. Prema tome, 39 skupštinskih mjesta po županijama raspodijelili smo ovako: Bačka 5, Baranja 11, Budimpešta 4, Đurško-šopronska 4, Pešta 1, Šomođ 3, Zala 5 i Željezna županija 6.

Kao drugo, na sastanku su razmotrene najvažnije zadaće glede izbora i buduće Skupštine HDS-a. Kako veli predsjednik Ostrogonac, na tu temu je bilo veće rasprave. Konačno je prihvaćeno, što će biti podneseno ZO-u na odobrenje, da Savez Hrvata u Mađarskoj kao najveća organizacija samostalno pokrene izbornu listu, da i zalski Hrvati krenu na toj zajedničkoj listi. Postavilo se i pitanje Društva hrvatsko-mađarskog prijateljstva, koje ne može pokrenuti državnu, ali će pokrenuti županijsku listu. Stoga hoće li u toj županiji biti dvije liste ili jedna zajednička, dvije organizacije trebaju se dogovoriti. Kako sastaviti listu u Gradišću gdje su elektori u dvije županije, Željeznoj i Đurško-šopronske, zauzet je stav da će županije dati prijedlog, a Društvo gradišćanskih Hrvata odlučit će o sastavu liste. Županijske liste županije će organizirati samostalno, naravno potvrdit će ih ZO.

Zadaća je svakoga regionalnog predsjednika da se do 16. siječnja 2007. organiziraju elektorski skupovi po regijama i obavi izbor kandidata za državne i županijske liste, sa zapisnikom i imenikom nazočnih, a na sastanku je potreba nazočnost barem 50% i jednog elektora. Na državnoj listi će se odrediti redosljed kandidata od 1. do 39. mjesta, a na županijskoj od 1. do 9. mjesta. Kako nam uz ostalo reče Joso Ostrogonac, postavio je pitanje kako pri tome uzeti u obzir teritorijalnu raspodjelu, te ne bi li bilo opet dobro da iz jednog naselja može biti samo jedan kandidat. Predložio je nadalje da oni koji su bili možda jedanput-dvaput, koji nisu sudjelovali u radu, više ne budu članovi

Skupštine. O poslovniku Skupštine i Odbora Joso Ostrogonac kaže da poslovnici moraju biti konkretniji, da se na sjednicama može pitati predsjednike odbora što su radili u proteklom razdoblju. Odbori moraju biti stručni, ne ljudima treba praviti odbore, nego odbore za ljude. Da ljude po struci, po spremi biramo u odbore, intelektualce, koji govore strane jezike, da budu pravnici među njima, poduzetnici i drugi.

Nacrta za strukturu buduće Skupštine nije razmatran, o njemu će se raspravljati tek kada budemo imali imenik, a strukturi će odlučivati nova Skupština – zaključio je Joso Ostrogonac.

S. B.

Zasjedanje elektorov u Željeznoj županiji

Predsjednici Hrvatskih manjinskih samouprav u Željeznoj županiji, a za nekoliko ur kasnije i elektori su se strefili 1. decembra, petak, u sjedištu manjinskoga tijela u Sambotelu. Na informativnom sastanku prvaci manjinskih tijelov su dostali detaljniji pregled u pripravno djelo državnoga odbora Saveza Hrvata u Mađarskoj, odnosno Komisije za izbornu pripravljanje HDS-a. Što je bilo za gradišćanske zastupnike najvažnije, to je to da Željezna županija ima predviđeno šest mandata a Jursko-mošonsko-šopronska županija 4 mandate u budućem državnom tijelu Hrvatov. Po tom je bilo preporučeno da se mandati podilu med hrvatskimi naselji u županiji po broju registriranih Hrvatov, a to zlamenuje da udarna mjesta svakako moraju postaviti jednoga zastupnika. Tako Petrovo Selo, Sambotel, Hrvatski Židan, Narda automatično su dospili na listu, a Čepreg, Kiseg i Prisika su ostali pod upitnikom, ali ne dugo,

jer za uru i pol su se skupili u istoj prostoriji i elektori, po broju ih je bilo točno 51 (iz 55 zastupnikov). Oni su tajnim glasovanjem odlučili izmed trih naselj ka dvojka neka imaju u dojučem ciklušu poslanika u HDS-u. Za glasovanjem (glase su prebrojili ter potvrdili Marija Pilšić, predsjednica DGHU-a i Vince Hergović, dopredsjednik HDS-a) je ispalo da Kiseg je dobio 34, Prisika 28, a Čepreg 19 glasov. Tako su na šest mjest mandatarov zašli jur gori spomenuta mjesta a Čepreg bit će plus jedan mandat (u rezervi). Na županijsku listu će po tom najprlje gorizajti ona sela ka neće raspolagati državnim zastupničtvom, tako Hrvatske Šice, Gornji Četar, Plajgor, Bike, pak redom i ostala naselja jer tamo će biti devet mjest za zastupnike. Iako su ovom prilikom spomenuta jur neka imena za zastupničtvo u HDS-u, i u županiji, imena još daleko nisu fiksirana. Kako je rekla Marija Pilšić, predsjednica Društva Gra-

dišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, još do 20. decembra će se skupavati skupščina Društva i tamo će gradišćanski poslaniki izglasati imena s tim da skupščina će u svakom slučaju poštovati odluku elektorov. Do 16. januara dođućega ljeta medjutim, lište za državne i županijske zastupnike moraju biti gotove da se 4. marcijuša u redu i ispravno odvijaju manjinski izbori.

-Tiho-

„Dan Hrvata u Mađarskoj” – 2006

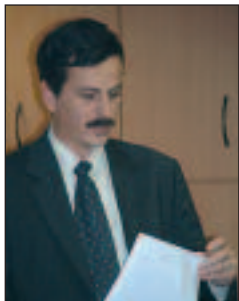
Odlikovanja predsjednika Republike Hrvatske Stjepana Mesića na Danu Hrvata

Na temelju članka 97 Ustava Republike Hrvatske i članka 2 stavka 1 Zakona o odlikovanjima i priznanjima Republike Hrvatske, a na prijedlog Državnog povjereništva za odlikovanja i priznanja Republike Hrvatske, predsjednik Republike Hrvatske 6. lipnja 2006. godine donio je odluku kojom je odlikovao: Redom kneza Branimira s ogrlicom za osobite zasluge stečene promicanjem međunarodnog položaja i ugleda Republike Hrvatske i njezinih odnosa s drugim državama dr. Miju Karagića, te Redom Danice hrvatske s likom Marka Marulića za osobite zasluge za kulturu Antala Heizera.

Mijo Karagić: Počasćen sam odličjem predsjednika Republike Hrvatske, i smatram ga ujedno odličjem i priznanjem cijeloj hrvatskoj zajednici u Mađarskoj. Radujem se odličju,

jer 40 godina radim s istim ciljem. Mnogo smo toga učinili i na polju izgradnje kulturne autonomije, i na političkom polju, i naše su inicijative uvažavane na raznim i tuzemnim političkim forumima te svim forumima u Hrvatskoj i izvan nje gdje se razgovaralo o hrvatskoj nacionalnoj manjini.

Antal Heizer: I odličje i cijeli današnji program Dana Hrvata u meni izaziva i malu bol, jer radujem se priznanju i velika mi je čast što sam ga upravo ja dobio, ali takav posao koji sam donedavno radio kao

predsjednik Ureda za nacionalne i etničke manjine mislim da nikada više neću raditi. Trinaest kultura i njihovo bogatstvo, život rijetko daje priliku da se u nekoliko godina toliko toga upozna, nauči. I do tada sam bio otvoren čovjek, a danas sam još bogatiji. I to zahvaljujem nacionalnim i etničkim manjinama u Mađarskoj, zahvaljujem i ustrajnost jer bilo je i teških trenutaka i bit će teških trenutaka. Bio sam predsjednik Ureda kada smo na mnogim područjima mogli iskoraknuti naprijed. To je uz veliki rad bila i velika sreća. Radovao bih se kada bi moji nasljednici, manjinske zajednice ostvarile toliko uspješan rad koji smo uspjeli napraviti u protekle četiri godine.

Ako bismo mogli poručiti Hrvatima i drugim manjincima što je ono na čemu moramo raditi?

Ja bih to u jednoj riječi sažeo: «zajedništvo». To je ključna riječ. Treba da bude rasprava i različitosti mišljenja, ali kada se radi o bitnim odlukama, i unutar same zajednice i između trinaest nacionalnih i etničkih manjina, tada treba zajednički nastup. U prednosti su oni koji svoje zamisli i ciljeve znaju ostvariti. U zajedništvu leži uspjeh i rezultat, pa tako i manjinskog politiziranja.

Za vrijeme vašega mandata dogodile su se promjene izbornog zakona, uvedena registracija manjinaca u biračke popise. Registracija ima mnogo protivnika, mnogo pobornika, mnogi su nezadovoljni, traži se daljnji napredak i daljnja optimalna rješenja, formule na tome započetom putu. Kako u svezi s tim dalje?

Glede toga, mislim, treba se vratiti izvornomu Vladinom prijedlogu, nije bilježnik osoba koja treba prihvatiti prijavu za registraciju, nego odbor koji je imenovala zajednica, neka se kaže i *ne i da* za onima koji se žele registrirati u manjinske biračke popise. Naše su zajednice male, pa svi poznajemo jedni druge. Registracija ima budućnost u onoj prvotnoj formi na koju smo mi mislili, a ne u ovoj formi u koju se razvodila. Ured je imao više prijedloga koji nije došao do Parlamenta, sve treba ponovno pokrenuti, još nije završena, niti treba misliti da je završena pravna procedura, mogućnosti za promjene, prijedloge uvijek postoje.

Mislili smo u prvim koracima kako treba označiti povijesna manjinska naselja jer cijeli sustav zapravo počiva na tim naseljima. Tada se u tim naseljima možemo organizirati, tamo ćemo imati škole, vrtiće, tamo možemo koncentrirati svoju medijsku djelatnost, treba stvar nositi dalje, vršiti pritisak tamo gdje je potrebno radi manjinskih zajednica. Najveći uspjeh četverogodišnjeg razdoblja koje je iza nas, po mome mišljenju, jest činjenica da su manjinci napokon valjda povjerovali kako se njihova riječ čuje i uvažava. nije država ona koja iznad njih stvara normu, već i oni sami sudjeluju u njezinu stvaranju. Neka bude registracija, ali neka je obavlja sama zajednica.

Odličja HDS-a i Saveza Hrvata u Mađarskoj

Odlikovanje HDS-a za razvoj vjerskog života Hrvata u Mađarskoj velečasnom Stjepanu Zagorcu. Odlikovanje HDS-a za osobit doprinos hrvatske kulture u Mađarskoj Joži Đuricu. Odlikovanje HDS-a za osobiti doprinos razvoju hrvatskoga školstva u Mađarskoj Juditi Handler.

Odlikovanje HDS-a, na prijedlog Odbora za odgoj i obrazovanje HDS-a, za osobit doprinos razvitku hrvatskoga školstva u

Mađarskoj Anici Petreš Németh. Odlikovanje HDS-a za osobit doprinos razvitku hrvatske kulture u Mađarskoj Gezi Völgyiju.

Odlikovanje SHM-a za osobit doprinos razvitku hrvatske kulture u Mađarskoj Joki Bunjevcu. Odlikovanje SHM-a za osobit doprinos razvitku hrvatskoga školstva u Mađarskoj Anici Matoš. Odlikovanje SHM-a za osobit doprinos razvitku društvenog života Hrvata u Mađarskoj Mariji Pilšić. Odlikovanje SHM-a za osobit doprinos razvitku hrvatske kulture u Mađarskoj Stjepanu Prosenjaku. Odlikovanje SHM-a za osobit doprinos razvitku hrvatskoga školstva i kulture u Mađarskoj Katarini Gubinski Takač. Odlikovanje SHM-a za razvoj hrvatskog novinarstva u Mađarskoj Milici Klaić Taradija.

Joka Bunjevac

Stjepan Zagorac

Jutka Handler: Drago mi je i radujem se dobivenom priznanju i mislim da sam ga dobila za svoj rad u školi. Nikad nisam tako radila da je to bilo nešto izvanredno, već sam radila svoj posao koji sam svaki dan morala

obaviti. Neka se obitelji doma pominjaju po hrvatski jer je to najvažnije. Mi u školi to možemo podupirati da se to bolje nauči, ali doma je najvažnije da se svi po hrvatski pominjaju.

Milica Klaić Taradija: Radujem se što se raduješ mojoj nagradi, vjeruj mi da bi se i ja isto tako radovala i tvojoj i svim nagradama koje dobiju naši novinari. Jer ja mislim da novinari puno toga rade, puno su na terenu, puno su među

ljudima, a da se to nekako slabo vidi, a počesto i podcjenjuje. Nadam se kako će i naš rad u predstojećim godinama postati cijenjen kao, recimo, rad naših pedagoga.

Po mome mišljenju za narodnog novinara najvažnija je volja i ljubav prema poslu. Mi

svoju snagu i sposobnosti trošimo svakodnevno i to je u mom slučaju 25 godina primijećeno.

Marija Pilšić: Jako sam se veselila priznanju jer znam da je naša budućnost na društveno-civilnom polju, i ovo je meni inspiracija da još više djelujem na civilnom polju. Svakoj regiji koja još nije registrirana poručila bih da

to što prije uradi jer vidimo da je u Europskoj uniji veoma važno da civilna društva budu registrirana i tako se otvaraju mnogobrojne mogućnosti za suradnju i zajednička djela.

Stjepan Prosenjak: Jako sam ponosan na dobivenoj nagradi, i mislim da smo je zavrijedili, ali ne samo ja već i svi kanjiški Hrvati koji su radili, nešto ostvarili i još treba da radimo. Nagradu nisam samo ja dobio, već i oni s

kojima sam mogao ostvariti rezultate. Trebaju ljudi koji rade, dolaze na probe i čuvaju našu hrvatsku kulturu. Radujem se što radim s takvim ljudima, to mi daje snage. Imamo puno planova s kanjiškim zborom, puno nastupa, proba, planiramo snimanje CD-ploče, moramo održavati razinu i podizati je u poslu koji radimo.

Jože Đuric: Da kažem iskreno, ja uopće nisam očekivao bilo kakvo priznanje, a najmanje ovakvo. Iznenaden sam. Tko me pozna, zna da sam ja čovjek koji ako se primio nekog posla, taj posao sam radio dobrovoljno. Ako sam

osjećao da rado radim taj posao, onda sam ga radio, ako ne, onda ne. Ovaj posao me veseli, uživam u tome, meni uopće nije teško to raditi bez ikakvog priznanja. Obavljao bih ga kao što sam to činio i do sada. Makar sam ja osobno dobio priznanje, ono nije samo moje, nego pripada KUD-u Sumarton, jer bez društva ne bi bilo ništa od toga. Mi smo bili dugi niz godina bez kulturnog života, vidjeli smo ostala društva i KUD-ove, i bilo nam je žao što mi nemamo slično. Godine 1996. smo uspjeli organizirati KUD, i ove godine 29. prosinca slavimo svoju desetu obljetnicu postojanja i rada.

Anica Petreš Németh: Ovo je priznanje mene posebno obradovalo zbog toga što me je predložila ravnateljica moje škole. U budimpeštanskoj hrvatskoj školi radim već više od trideset godina, više od trideset mojih učenika

primljeno je na veterinu i na razne prirodoslovne fakultete. Studirala sam u Zagrebu i ovdje sam počela raditi u školi gdje se predavalo uglavnom na srpskom jeziku, i počela sam zaista inzistirati na tome da učenici nauče hrvatske izraze iz biologije. I danas nastojim ne samo da što više saznaju iz područja biologije već da nauče i što više hrvatskih izraza. Puno treba raditi i treba biti blizak učenicima jer će oni, prihvaćajući učitelja, zavoljeti i predmet koji on predaje. Ljubav prema poslu veoma je važna, to više što odgajamo buduću hrvatsku inteligenciju u našim školama, i to nam zadaje još veći zadatak jer ne samo da predajemo već i odgajamo.

Katarina Gubriński Takač: Drago mi je što su se sjetili moga rada. Već sam šest godina u mirovini. Nagradu uzimam kao zadatak: raditi, raditi i raditi ... Čekam svoju novu knjigu koja je u pripremi i ona će

mi dati novi polet. Veoma sam radosna kada sam među Hrvatima, a kada mogu nešto i uraditi, onda sam osobito sretna.

Anica Matoš: Jako se radujem i z a h v a l j u j e m svima onima koji su se sjetili mene i onoga što nastojim raditi na polju hrvatskog školstva. Nije lako biti hrvatski nastavnik u Kačmaru. Imamo jako težak posao, ali se na-

dam da još možemo očuvati naše tradicije, kulturu i hrvatski jezik. Sve ćemo uraditi što možemo na tom polju. Sada želimo postići da naši učenici ne budu ograničeni pri biranju učenja materinskog jezika i da ne moraju birati u prvom razredu njemački ili hrvatski. Neka mogu birati obadva, na tome sada trenutno radim.

Geza Völgyi, Koljnofac, rodnom iz Vedešina, zavolj nepredvidjenoga zdravstvenoga problema u porodici, nije mogao osobno prikazati na pečuškom Danu Hrvatov visoko odlikovanje HDS-a za osobit doprinos razvitku hrvatske kulture u Mađarskoj.

Zato mu je jako žao, jer bi se rado strefio sa starim prijateljima, poznanicima i onako rijetkokrat vidi, a uz to bi sa znatiželjom pogledao kako je uspila ovoljetošnja hrvatska manifestacija u Petocriku, pokidob se je to lani odvijala djelomično i u njegovom organiziranju u Šopronu. Po njegovim riječima, odličje HDS-a mu je priznanje za dosadašnje djelo u gradišćanskoj civilnoj sferi, a i čast i zadovoljstvo da su mu na ovaj način priznati dugoljetošnji trud i napor. Geza Völgyi bio je osnivač Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj i od samoga početka (1990. ljeta) tajnik te organizacije sve do 1996. ljeta. Ponovno je izabran za tu istu funkciju 2001. ljeta u kojoj djeluje sve do današnjega dana. Upravo tako je tajnik od 1990. ljeta u Koljnofskom hrvatskom društvu, a pri tome određeno vrijeme je bio i suradnik Saveza Hrvatov u Mađarskoj. U domaćem selu, Koljnofu, pri tome dvije mandate je kot predsjednik peljao Hrvatsku manjinsku samoupravu. Službeno je 23. septembra ovoga ljeta stupio u mirovinu, ali kako kaže, za njega to nikako ne zlamenuje konac u hrvatskom djelovanju, po mogućnosti i dalje želi svojim tanačima, iskustvi pomagati ne samo koljnofsko nego društveno-kulturno gibanje u cijelom Gradišću.

-Tiho-

Naručite Hrvatski kalendar 2007

Poštovani čitatelji! Pozivamo vas, sve hrvatske civilne udruge i društva, pojedince, manjinske samouprave i sve zainteresirane da do 30. studenoga naručite kod Croatice Kht. Hrvatski kalendar 2007, kako bi navrijeme bio s vama u vašem domu. Detaljnije informacije možete dobiti na telefonu: 00-1-269-1974.

Narudžbe možete slati poštom na adresu: Croatia Kht., 1065 Budapest, Nagymező u. 49.

Cijena Hrvatskoga kalendara 2007 je 500 Ft.

bpb

PEČUH – Matica hrvatska Pečuh 8. prosinca u Hrvatskom klubu Augusta Šenoae održat će svoju godišnju skupštinu. Na dnevnom redu je izvješće o radu u 2006. g., financijsko izvješće za 2006. g., radni plan za 2007. g., aktualna pitanja, a priprema se i malo božićno iznenađenje za članove Matice.

PETROVO SELO – Domaći jačkarni zbor Ljubičica poziva na adventski koncert 16. decembra, subotu početo od 18 uri u crkvi sv. Štefana. U programu će nastupiti crkveni zbor iz Bika ter tamburaši i jačkari partnerske općine Pinkovac kot i mjesne pjevačice.

HRVATSKE ŠICE – Jur stara je navada u ovom južnogradišćanskom selu da dica s betlehemsom igrom pohodu svaki stan. 24. decembra, nedilju dopodne školari s hrvatskimi čestitkama, jačkama i povidajkama će zaželjiti blažene svetke svakomu Šičanu.

PRISIKA – S božićnim programom se pripravlja i kotrigi Zviranjka. Polag riči predsjednika mjesne Hrvatske manjinske samouprave Pavla Nickla, stanovnike sela 23. decembra, subotu u 17 uri čekaju u Kulturni dom. Nastupat će mališani iz čuvarnice, KUD Zviranjak prikazat će božićni igrokaz, a predstavlja se i stari-novi jačkarni zbor, pod dirigiranjem Mirka Berlakovića.

SUMARTON – Kulturno-umjetničko društvo s mjesnom samoupravom skupa priprema božićni koncert koji će se prirediti 17. prosinca u mjesnoj crkvi. Mjesni pjevački zbor i tamburaši izvodit će božićne pjesme, djeca će odigrati žive jaslice, te nastupit će zbor «Szivárvány» iz Kaniže.

FÍCEHAZ – U ovdašnjoj osnovnoj školi 29. studenoga priređena je radionica izrade adventskih vijenaca. Učenici zajedno s učiteljicom Marijom Lang izradili su ukrase od prirodnih plodova i raznobojnih svijeća kako bi zapalili prvu svijeću prve nedjelje.

KERESTUR – Već po tradiciji, Hrvatska manjinska samouprava, osnovna škola i ženski pjevački zbor pripremaju Seoski Božić. Na prigodnom programu, 20. prosinca, nastupit će i učenici kotoripske prijateljske škole. Ujedno će se prirediti i božićni sajam na kojem će se prodavati mali prigodni ukrasi.

Intervju

Josip Broz Tito u knjigi sociologa

Dr. Ivica Đurok: „Kod Gradišćancev je Titova ličnost manje pozitivna nego kod Šokce, Bunjevce i Bošnjakov!“

Dr. Ivica Đurok – sociolog, znanstveni suradnik, gost-predavač Filozofskoga fakulteta u Tuzli. Glavno mu područje istraživanja su narodne grupe i etničke manjine. Pohodio je već južno-američkih država na stručnom putovanju, med njimi duglje boravio u Peru, Boliviji, Meksiku, Kubi i Argentini. Bivši je peljač Znanstvenoga instituta Hrvatov u Ugarskoj, aktivno diozima u društvenom žitku Hrvatov. Predsjednik je Odbora za vanjsku politiku i integraciju u HDS-u, tajnik je Javne zaklade za istraživanje narodnih grup. Objavljene knjige: Hrvati u Ugarskoj med 1910. i 1990. ljeti (1998), Hrvatski medij u Ugarskoj (2001). Diozimao je i u uredjivanju knjige: U teškoj uri (Suvremene hrvatske bojne povidajke, 1994.) Toliko doznajemo o njemu iz izabranih studijov Odsjeka za socijologiju i socijalpolitiku pečuškoga fakulteta. Razlog našega spravišća pak se je zgodalo u zlamenju da s dvoljetnim intenzivnim djelovanjem je pred kratkim završio svoje najnovije djelo o Josipu Brozu Titu. Po najlipši običanji do kraja ovoga ljeta će izajti knjiga iz tiskare Croatice.

Razgovor vodila: Timea Horvat

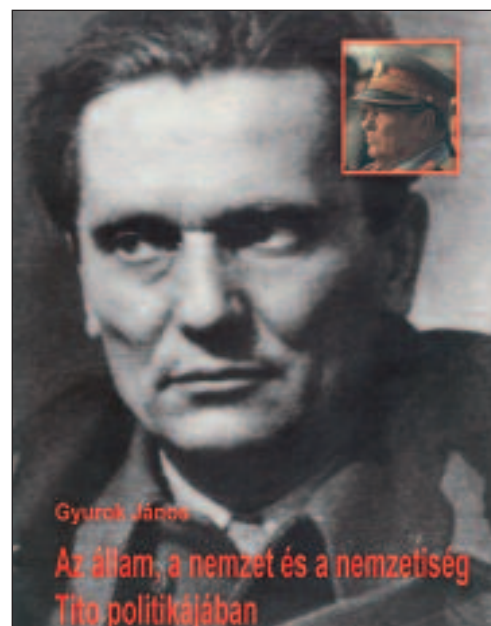
Josip Broz Tito je jedan od najvećih likov europske povijesti u minulom stoljeću. Vjerojatno i čuda knjig je napisano o njemu tako na ugarskom kot i na stranjski jeziki. Po čemu će biti tvoja knjiga drugačija od ostalih?

O Titu na ugarskom jeziku ima kih 160 knjig, dakle nema smisla napisati još jednu knjigu o Titu. Suprot toga, analitičkoga rada uopće nij o njemu na ugarskom jeziku, jedino imaš bezbroj životopisov o Josipu Brozu Titu. Ja sam se prihvatio posla da napravim jednu knjigu, jedno istraživanje takorekuć, koje se bavi s odnosom Josipa Broza prema naciji, prema državi, prema manjina, prema narodnosti, s tim više što je Tito podrijetlom Hrvat, odnosno Slovenac. To me posebno zanimalo, kak je ta cijela stvar uticala na odnos Josipa Broza na tu cijelu problematiku, ali to ne bi imalo smisla da samo kronologiju radim. To su radili mnogi, pak niti se ne razumim u to, jer to je već povijest. Ali sam zeo kronologiju i uz to dobacio sve ono, kako je Tito počeo razmišljati u različiti razdoblji

Jugoslavije i kakov je odnos uspio sazidati s Hrvatima.

Koliko dugo je duralo to istraživanje i zašto si si izabrao uprav Tita?

Manje više sam analizirao dokumente u arhivi, naravno da sam pročitao 500 knjig o njemu. Napravio sam intervju s potomci, što je iznimno zanimljivo. Posebno sam se bavio s područji, odnosno s vrimenskim periodi, koji su se odnosili na nas, mislim ovde na Južne Slavene neko vrime, pak onda kašnje na Hrvate. Npr. da kako je došlo do toga da je jedna skupina ljudi poslije boja, u prvom miscu 1946. ljeta, otišla kod Tita s nekom nakanom da se Bajski trokut priključi Jugoslaviji. I koji je tu biznis zapravo bio u priči? Zašto je Tito rekao da „Vi ste mi dragi ali meni je puno važnije to područje oko Istre!“ Zašto se je trgovalo s manjinama već i u to vrime? Onda sam zeo i to da med našimi Hrvatima je bilo dost tih, ki su se borili za vrime drugoga svitskoga boja s njim skupa, kot

partizani. Kronologija i socijološki aspekti se vuču kroz cijelu knjigu. Iskao sam odgovore na pitanja zašto je Titova famozna Jugoslavija bila znatno drugačija, zašto se je toliko razlikovala od ostalih socijalističkih zemalja? Mene manje zanima da li je Tito bio hohštapler (vkanljivac, švindler), neki kažu da je bio, neki kažu da je bio heroj. Ja ne želim donesti presudu niti znam. Ali znam što je rekao o njemu Krleža ili oni koji su bili s njim u zatvoru. Oni su tvrdili da Tito nije bio diktator. Za mene, u socijološkom smislu, bio je diktator ali ja se s tim ne bavim.

Ali da si uložio toliko truda u to istraživanje zato si morao imati neku osobnu motivaciju, ne?

Bio sam na njegovom pokopu u Beogradu 1980. ljeta, a tamo smo svi plakali kot mala dica. A da, osobna motivacija je postojala naravno, ali prije svega ja kot sociolog, ali i kot osoba, podrijetlom Hrvat, mislim da imam dovoljnu empatiju i prema Titu i prema Che Guevari i prema ovakovi ličnosti. Smatrao sam važnim upravo tu problematiku da to obradim a to ne proizlazi iz nekih emocij, nego to je više znanstvena problematika i znanstvena znatiželjnost.

U koj se sociolog silom prilike pretvara u povjesničara i sugerira nešto?

Da, morao sam biti i povjesničar ali svaki put sam izlazio iz tezo koje su vandošle iz činjenic. Ja se morem odnositi prema Titu pozitivno i negativno ali činjenice su činjenice. Medjutim, nije moja uloga da bilo što sugeriram. Moja uloga je da govorim o ti spomenuti činjenica i da dam društveno-znanstveno-socijološku pozadinu svih tih zbivanja. Ne sugeriram ništa, nego želim jednostavno predstaviti okvire i ta odnos kojega je imao Josip Broz Tito prema državi, naciji i manjina i dost polemiziram u toj knjigi o tom, da li bi to on mogao nekako drukčije djelati?! Sve sam analizirao i dao još k tomu neke svoje zamisli. A to naravno nije

neki recept, niti je origo za daljnje istraživanje. Znam već o njemu nego što sam prije znao, znam i neke specifične stvari o njemu što još dosad nigdor nije izdjelao, obradio. Neke ugarske knjige su zaistinu dobre i zanimljive ali nije autori ne znaju slavenske jezike, nisu mogli pročitati relevantne knjige na slavenski jezici, nisu mogli prepoznati te male nijanse, što je meni laglje bilo. To će biti jedno drugo vidjenje o Titu i o njegovoj manjinsko-nacionalnoj politici.

Zasto more biti za nas Hrvate zanimljivo ovo djelo, iako znamo da ovdje u Ugarskoj Titova ličnost nije bila upravo rado primljena, bogzna kako pozitivna....

Pogledao sam i to, kako se je ponašao Tito za vrijeme Lászla Rajka i zašto je došlo do toga da su nakon toga govorili za njega bezvezne stvari kao „Láncos kutya“. Što sam intervju napravio s Gradišćancima iz toga se jasno vidi da kod vas Gradišćancev je Titova ličnost manje pozitivna nego kod Šokceva, Bunjevceva i Bošnjakova.

To je vjerojatno i zbog udaljenosti ondašnje Jugoslavije, ne?

Vjerojatno, a i zbog interakcije. Čini mi se da su Gradišćanci više građanski nastrojeni Hrvati, dokle smo mi u ovom djelu više romantičarsko nastrojeni. Ov dio hrvatskoga pučanstva je bio u Titovoj vojsci, na radni akcija i direktno je kontaktirao s Jugoslavijom a i s Titom. Čini mi se da su naši Hrvati imali nekog, komu su se vik mogli obratiti. Po tom moremo mirno izjaviti da je Tito imao jedan pozitivan kult kod nas. Što se Slovencev tiče, za nje Tito uopće nije bio važan. Kod nas u Vršendu, u Mohaču u neki kuća i dandanas ćeš viditi Titovu sliku. Toga u Hrvatskoj već nije ali ima u Bosni i Hercegovini. Apsolutno smo se pozitivno odnosili prema Titu on je bio nam u to vrijeme, kot neka hvataljka.

Koji će biti parametri takorekuć Titovomu priručniku?

To će biti knjiga ka se bavi sa znanstvenoga gledišća s problematikom države, manjin i narodnosti. Nisam imao nakanu da kažem to je neko mjerilo ili da tvrdim da je to jedina Božja istina. To je moje vidjenje i uz to ja imam socijološku pozadinu. Pročitao sam milijun knjig, bio u svi republika, u svi sad jur neovisni država bivše Jugoslavije, napravio intervju e i to sve napisao na 250 stranica, oblikovao u već od 40 poglavljev. Uz to sam dodao još neke manje poznate grafikone, manje objavljene fotografije i nekoliko karakterističnih slik npr. o Titovoj djelatnoj sobi, o Titu s našimi Hrvatima. Zasad ovo djelo bit će objavljeno na ugarskom jeziku ali imam ozbiljne interese iz Škandinavije, točnije iz Švedske, kade bi rado preveli knjigu i na engleski jezik.

Hvala na razgovoru i nestrpljivo čekamo najnoviju Titovu knjigu!

SELURINCE – Hrvatska samouprava 9. prosinca u Katoličkoj crkvi priređuje koncert povodom došašća. Program će početi u 18 sati svetom misom uza sudjelovanje Ženskoga pjevačkog zbora Augusta Šenoae iz Pečuha, a potom se nastavlja nastupom Tamburaškog orkestra «Pajo Kolarić» iz Osijeka.

BAJA – Vino, gastronomija i zdravlje. U okviru manifestacije Večeri gospodarske gimnazije, u bajskom Općem prosvjetnom središtu u petak, 1. prosinca, održana je priredba pod nazivom Vino, gastronomija i zdravlje, koja je nastavak lanjske priredbe, ovaj put proširena zdravstvenim savjetima – obavijestio nas je ravnatelj spomenutog središta Joso Ostrogonac. Na priredbi koja je upriličena u 17 sati održana su tri predavanja uz kušanje vina. O vinu je govorio vinar dr. József Sümeghi, a o gastronomiji ravnatelj Ugostiteljske srednje škole „Júlia Bányai“ Attila Farkas. Napomenimo da je nakon nedavno postavljene prigodne izložbe u povodu 20. obljetnice orkestra „Čabar“, ponovno vraćena stalna fotoizložba „Četiri godišnja doba na Vancagi“. Riječ je o reprezentativnoj fotoizložbi Györgya Barátija koja nam predstavlja kulturno-povijesne znamenitosti, kuće i ulice ovoga bajskog predgrađa kroz četiri godišnja doba. Kako nam reče Joso Ostrogonac, među planovima imaju i izložbu pod nazivom Vancaška lica, koja bi bila posvećena tamošnjim ljudima. Nizom kulturnih sadržaja Opće prosvjetno središte ujedno izrasta i u kulturno središte koje raznim sadržajima redovito okuplja tamošnje žitelje.

MLINARCI – Dana 25. studenoga svečano je predana obnovljena mrtvačnica. Prigodom posvećivanja načelnik sela Stjepan Vuk naglasio je važnost zajedništva u selu. Tako se moglo ostvariti i jedno takvo vrlo lijepo ulaganje čime će preminuli ljudi dobiti dostojno mjesto prilikom posljednjeg ispraćaja. Ulaganje od 8,7 milijuna forinti nastalo je potporom Zapadnozadunavskoga regionalnog vijeća. Planove je izradio Imre Božoki, a izvođač radova je poduzeće Profi 2002. Posvetio ga je mjesni župnik Ferenc Doka.

Stav SSSR-a o mađarskoj revoluciji (2)

Nedvojbena, riječi Firjubina o Mađarskoj i Poljskoj odražavaju mišljenje sovjetskog vodstva da se ove zemlje smatraju nekakvim pokrajinama (republikama) SSSR-a. Pošto je mađarsko pitanje i rješavanje tog problema bilo od interesa za sovjetsko vodstvo, kao i za jugoslavensko, stoga je valjalo ono što brže riješiti u ionako nategnutim odnosima u svijetu, naime, ne smijemo gubiti iz vida ni suesku krizu nastalu u ove dane.

U nastavku donosimo dalje detalje iz razgovora Firjubina, sovjetskog veleposlanika u Beogradu, i visokog jugoslavenskog dužnosnika Filipa Babića:

„Po pitanju mađarskog zahtjeva da sovjetske trupe napuste Mađarsku i izjave da istupaju iz Varšavskog pakta, Firjubin kaže da se o tome mora diskutirati na sastanku predstavnika svih 9 zemalja učesnica.

Časnike komuniste i druge komuniste koji su se borili protiv sovjetskih trupa zajedno s omladinom itd. Firjubin naziva fašistima.

Firjubin znade da u našu zemlju prebjegavaju časnici i partijski radnici i interesira se što s njima da radimo. Odgovorio sam da se pridržavamo međunarodnih običaja i da se tim problemom neposrednije bave pogranični organi.

2. Na moje otvoreno pitanje (uz napomenu da je tek došao iz Moskve gdje je o tome sigurno bilo riječi) što se misli poduzimati u ostalim istočnoeuropskim zemljama da ne bi došlo do sličnih kao u Mađarskoj događaja, Firjubin je odgovorio da će se kao prvo poduzeti vojne mjere da bi se onemogućio bilo kakav oružani bunt. Zatim će se pristupiti „liječenju situacije“, tj. popravljajući životnog standarda, daljnjim mjerama demokratizacije, debirokratizacije i sl. Ići će se i na personalne izmjene u slučajevima gdje to bude neophodno. (...) Pri tome sam konstatirao da je dosadašnje iskustvo u IEZ

pokazalo da postoji jaka navika i želja nekih rukovodećih kadrova da rade po starom (...) da se predugo igra na propale karte kao što su bili Rakoši, Gere i sl. Firjubin se slaže i žali zbog toga što je to istina. Daje na znanje da će se izvući ozbiljnije pouke iz slučaja s Mađarskom i Poljskom.

3. Za događaje u Egiptu (englesko-francusko-izraelska agresija) Firjubin kaže da je to „svjetsko pitanje“ i da se stvari dešavaju daleko od sovjetske granice. Žali Egipat i to je sve. Izgleda da se SSSR neće ni propagandno jače angažirati na strani Egipta. Neuobičajenu pasivnost francuske javnosti objašnjava „tradicionalnim utjecajem“ Socijalističke partije koja je sada na vlasti. Po Firjubinu izgleda da će KPF također činiti minimalne smetnje Vladi.”

Riječi Firjubina u svakom pogledu su se i obistinile, naime, sovjetsko vodstvo već tada (1956.) odlučilo je da će svojim trupama ugušiti svaki slobodoljubivi pokušaj, izlazak iz bloka, osamostaljenje svake zemlje, čega se u slijedu zbivanja i pridržavalo i nemilice ugušilo čehoslovačku revoluciju, pokušaje poljskih prosvjednika i sl. S druge strane, povišenjem životnog standarda građana činilo je ustupke građanima pojedinih zemalja, koje su njihovi vlastodršci držali na kratkoj uzici, kako bi se povjerovalo da je „gulaš komunizam“, pogotovu u Mađarskoj, neka savršena stvar. Firjubin u svezi s pitanjem rješavanja sueske krize iznosi mišljenje da se SSSR neće jače angažirati, kao da na taj način očekuje dobivanje nekih koncesija i ovlasti od Zapada za miješanje u mađarske stvari. U okvirima socijalizma živjelo se još dugo vremena (44 godine!) sve do demokratskih promjena i raspada socijalističkog sustava.

(Nastavit će se)

Đuro Franković

Svijet Koraljke Beker, ulja na platnu

U Galeriji Csopor(t) Horde na drugom katu pečuškoga Hrvatskog kazališta, 23. studenoga otvorena je izložba likovne umjetnice Koraljke Beker iz Zagreba. Ova zanimljiva izložba otvorena je pečuškoj javnosti do 23. prosinca, a mi vas u nju uvodimo riječima Željka Marciuša koji je pišući o unutrašnjim crtežima i vanjskoj slici Koraljke Beker, između ostalog zapisao: «izvore za princip pejzaža Koraljka Beker trebali bismo potražiti u vremenu postimpresionizma, točnije u sezanovskim strukturama prirode koje je taj umjetnik ostvario kroz osnovne oblike kugli, kocaka i stožaca.» (...) «... nutarnju strukturu pejzaža u složenijem

apstrahiranju Koraljka Beker organizira kroz splet organičko-geometrijskih ploha, odnosno elementarnih faseta oblika: nepravilnih pravokutnika, kvadrata, ponekad trokutastog zabata neke naslućene kuće, kruga i ovala. Svu opisnost prizora autorica reducira na bitno-vizualno i relevantno, naglašavajući ono što povezuje različite tvarnosti i atmosfere vrijednosti, artikuliranim i rafiniranim koloritom, proisteklim iz osnovnih boja, često iz njihovih komplementarnih vrijednosti, te djelomično iz sekundarne palete. Riječ je o unutrašnjem crtežu proizašlom iz osobnoga svijeta: sjećanja, ideja i fantazije projiciranog na rešetku vanjske slike vidljivi-

Trenutak za pjesmu

Marija Lamot

Domovina

Ne znam što je domovina.
Da li je to krik samoće u čovjeku,
potreba za
stalnošću, izvjesnošću?
Ako sam osamljena kao stablo, trebam li
prostor što
me okružuje?
Dišem kao jabučni cvijet.
Domovina je moje sjećanje. Moji mrtvi,
njihovi mrtvi:
sklad njihovih koraka, zvuk njihovih
riječi, njihov smijeh,
moja budućnost.
Ako sam samoća, ako nisam izvjesna,
što sam,
domovino?
Jer daleka je kao zvijezda zemlja kojom
idem,
kojom plešem.
Ponekad sam toplina. Zagorja u
proljeće,
proljetna paljevina, trs vinove loze,
šuma prestrašena
buđenjem.
Često sam iznemogla misao: most preko
nepoznate
rijeke.

KORALJKA BEKER

vog koja je samo poticaj za stvaranje, osnovni impuls izražene slikarske nužnosti.» Koraljka Beker diplomirala je slikarstvo na likovnoj akademiji u Zagrebu, član je Hrvatskoga društva likovnih umjetnika, Hrvatske zajednice samostalnih umjetnika. Uza slikarstvo bavi se ilustracijama za novine (Modra lasta, Smib) i knjige (likovno oblikovanje naslovnica, i unutarnja ilustracija). Bavi se i grafičkim dizajnom, sudjelovala je brojnim skupnim izložbama u Hrvatskoj i inozemstvu te je imala i niz samostalnih izložaba od kojih je ova pečuška jedna od njezinih samostalnih izložaba u inozemstvu.

Branka Pavić Blažetin

Iz povijesti hrvatskoga tiska u Mađarskoj

Iz života donjogradske „Čitaonice“

Našim čitaocima je i na osnovu objavljenih napisa o Baji poznato donjogradsko bunjevačko kulturno-umjetničko društvo „Čitaonica“. Ovo skromno folklorno društvo djeluje blizu dvije decenije, a predvodio ga je sve do godine 1987. poznati kulturno-prosvjetni radnik, umjetnički rukovodilac i koreograf Šandor Čilić. Plesno i pjevačko društvo je svojevremeno organizirano sa ciljem očuvanja i njegovanja naše bogate baštine koja se još održava mada lagano nestaje, pada u zaborav. Na njihovom programu se, pored uobičajenih bunjevačkih igara, nalaze i naslijeđeni od starije generacije razni narodni običaji, kao što su npr. prelo, žetva, berbe, kraljice i drugi. Društvo se radi uvježbavanja sastaje ponedjeljkom i srijedom u donjogradskoj klupskoj sali. Česti su oni gosti prigodnih gradskih narodnosnih folklornih zbivanja za koje vode brigu rukovodioci društva Árpád Jakab te Marija Jerković.

(...)

Svojevremeno je društvo pokrenulo i popularnu narodnosnu „plesanicu“ kojoj se može zahvaliti i povećanje broja plesača. Mnogo se pažnje ulaže u stvaranju podmlatka, stoga se obraća pažnja djeci, počev od vrtića do osmog razreda. Sa njima se zanima Marija Jerković. Ovdje treba reći i to, da je za izvjesno vremensko razdoblje rukovođenje donjogradskom plesnom i vokalnom družinom preuzela poznata solistkinja ovoga bačvanškoga kraja Zlatica Palmaj-Lehoczky. Sve u svemu, u donjogradskom klubu, tj. njegovom programu česta su i bunjevačko-hrvatska predavanja naših pisaca i pjesnika. Bio je to dobar potez rukovodstva kluba, jer su time uistinu potpomogli očuvanje prave bunjevačke „riči“.

(...)

Marko Dekić

(Narodne novine, broj 11., 14. ožujka 1991.)

Šjećanje na listopadske revolucionarne dane 1956.

«Anđele, koji si s neba sišao
 podi što hitnije
 U zgarišnu, mrzlu Budimpeštu.
 Tamo gdje među ruskim tenkovima
 Glas je umuknuo zvoncima,
 Gdje nema blještavog božićnog bora,
 Ni ma stablima zlaćanog oraha,
 Ništa drugog, mraza, drhtanja i gladi,
 Da bi razumjeli, tako i kaži,
 Iz noći, glasno im reci:
 Anđele, vijest o čudu ponesi.»
 (Šandor Márai – New York, 1956.)

U listopadu te godine Mariju Rogžly-Kóvágó, prvu ravnateljicu našega srednjoškolskog dačkoga doma (od 1. studenoga 1955. do 15. listopada 1958. godine) naslijedio je nastavnik biologije i hrvatskosrpskog jezika, ravnatelj Bariša Fekete. Pod njegovim veoma strogim, ali savjesnim pedagoško-odgojnim djelovanjem, kolegisti me izabraše za predsjednika Omladinske kolegijske organizacije koja je, uz nadzor ravnateljstva, djelovala poput nekog samoupravnoga tijela. Naše sudjelovanje u prosvjedima 23. listopada, odnosno vraćanje u dački dom u kasne noćne sate, bilo je progledano „kroz prste“. Ni odgojitelji ni ravnatelj nisu nas kaznili. Taj nas je odnos ohrabrivao i budio u nama nadu da ćemo imati prilike još pozornije pratiti tadašnje sudbonosne događaje u Budimpešti. Dana 25. listopada već smo jasno mogli vidjeti naoružane ruske vojnike koji su izlazili iz oklopnih vozila koja su blokirala sve okolne ulice natoliko da se nekoliko dana nije moglo niti ući, a kamoli izići iz kolegijske zgrade. I do nas je dopirala neprestana pucnjava lakih i teških oružja koja – kako smo saznali od nekih, od nas još hrabrijih, no malobrojnih sudionika uličnih borbi – djelovala su između demonstranata, već naoružanih revolucionara, proglašanih „kontrarevolucionarnim provokatorima“ i oružanih snaga unutrašnje sigurnosti, narodne vojne odbrane, policije i jedinica ÁVII-a, branitelja narodne države.

U kolegijskoj blagovaoni još je bilo nekih prehrambenih pričuva, ali ubrzo nedostajalo je čak i kruha. Budući da su škola i „Mali dački dom“ bili u VII. okrugu, na Trgu ruža, ravnateljstvo je odlučilo da se daljnja opskrba kruhom pokuša riješiti odlaskom na taj trg. Za izvršenje toga zadatka dragovoljno smo se primili nas četvorica iz razreda B učiteljske škole –

Nikola Benčić, Štojan Arjan, Antun Petenji i ja. Ruska straža nam je omogućila izlazak, stoga smo uobičajenim putem krenuli i srećom stigli do školske zgrade, odnosno kuhinje. U međuvremenu su ulicama poput mravinjaka vrvjele civilne osobe starije i mlađe dobi izmiješani s mađarskim vojnicima, sa zastavama bez grba, ponajviše naoružanih do zuba. Kada smo stigli na spomenuti trg, imali smo što gledati. Naime, oko crkve sv. Elizabete već su se dizali svježi grobovi prvih nepoznatih žrtava. Iz nekih su izvirivale noge s obućama ili pokoja gola ruka. Ti tužni i tragični prizori djelovali su zastrašujuće i prijeteće.

Vraćajući se s prepunim vrećama kruha, na uglu Bajzine i Benzúrove ulice bili smo zaustavljeni. Jedna zabarakadirana veća skupina civila i mađarskih domobrana bez epoleta, kojih je na jednom od Rusa zarobljenom tenku bilo u tolikom broju da se bojno vozilo moglo razaznati samo po gusjenicama i topovskoj cijevi na kojoj su s puškom u ruci sjedili i od nas mladi dječaci. Dakako, s vrećama na ramenima bili smo im sumnjivi. Kada su saznali za njihov sadržaj, htjeli su nam oduzeti kruhove, ali kada smo im objasnili da hranu nosimo u obližnji dački dom, na zapovijed odvažnog vojnika, vjerojatno zapovjednika, bili smo pušteni i sretno stigli u kolegij. Za neko vrijeme „svagdašnji“ nam je bio osiguran.

Demonstracije i oružani sukobi nisu prestajali, dapače postali su sve žešći, što je izazvalo strahovito krvoproliće. Baš kako je to i jedan – za nas tada još nepoznat – mađarski pjesnik opjevao: „Crvena krv teče peštanskim ulicama ...“. I odista, krv je tekla, bila je to gorka stvarnost kada su na mirno demonstrirajuću, nenaoružanu, nedužnu masu, muškarce, žene, mladež i djecu, 24. listopada jedinice zloglasnog ÁVII-a učestalim plotunima htjeli rastjerati i dokazati svoju tiransku vlast.

Neutaživa mladalačka znatiželja i neobičan osjećaj nas je zahvaćao, proživljavao i poveo razrušenim i krvavim peštanskim ulicama – baš kako je to kasnije, na stranicama austrijskih „Hrvatskih novina“, u prilogu „Ugarska revolucija“, 25. listopada 1996. g. pisao dr. Nikola Benčić – „Bila je revolucija. I mene je dotaknuo dah beskrajne, prevrtavajuće sile, i mene je nosilo vrime na svojih krila u razdraženi, raskopčani grot povijesti.“

(Nastavak slijedi)

ZAGREB – U četvrtak, 7. prosinca, u organizaciji Hrvatske matice iseljenika predstavljena je knjiga Ernesta Barića Rode, a jeziki? – Radovi iz jezikoslovne kroatistike koja je svjetlo dana ugledala ove godine u izdanju Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj u njegovoj Biblioteci Nova. Promocija je održana u velikoj dvorani Hrvatske matice iseljenika na Trgu Stjepan Radića u Zagrebu. O knjizi su govorili: dr. Marko Samardžija, pročelnik katedre za standardni hrvatski jezik Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, dr. Sanja Vulić, docentica Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu, mr. Stjepan Blažetin, urednik knjige i sam autor dr. Ernest Barić.

Bogatstvo ...

Izvorna grupa budimpeštanskih Hrvata

Foto: M. Ispanović

U četvrtak, 9. studenoga, u pečuškom Hrvatskom kazalištu predstavljena je monografija Knjiga o „Dubrovniku“ 1849. – 1852. Monografiju o prvom književnom časopisu na hrvatskom jeziku u Dubrovniku uredila je i sastavila Katja Bakija, lektorica na Odsjeku za kroatistiku i slavistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Peču. Predstavljanje je vodio Dinko Šokčević, a sudjelovali su mu autorica i glumac Slaven Vidaković. Uz predstavljanje spomenute knjige bio je prikazan i pretisak godišnjaka „Dubrovnik, cvijet narodnog književstva (knjištva)“ I – III. (tri sveska časopisa „Dubrovnik cviet narodnog književstva (knjištva).“

Izdavač knjige je Erasmus naklada iz Zagreba, a urednik izdanja Srećko Lipovčan, koji zbog bolesti nije mogao nazočiti promociji, ali je pročitano njegovo pismo. Četiri knjige ove edicije pod naslovom *Knjiga o Dubrovniku* tiskane su u Erasmusovoj biblioteci „Rariteti – pretisci“ koja je specijalizirana za djela iz znanosti i umjetnosti, i koja posebnu pozornost pridaje teško dostupnim primjercima. Po riječima urednika Srećka Lipovčana, stjecajem okolnosti ovaj izdavački projekt posvećen hrvatskoj periodici, izlazi iz tiska u kronološkom nizu. Prva je bila „Knjiga o Kolu“, prvome hrvatskom časopisu (1842. – 1853.), potom „Zora Dalmatinska“, (1844. – 1849.) o prvom časopisu u Dalmaciji, obje u četiri sveska, a slijede je monografija i pretisci prvoga književnog časopisa na hrvatskom jeziku u Dubrovniku. Riječ je o oko tisuću tiskanih stranica, a izdanje je objavljeno u izvornom formatu časopisa. Osnovni je razlog izrade reprinta teška dostupnost primjeraka časopisa, a njihovo

Knjiga o Dubrovniku

proučavanje i te kako upotpunjuje sliku o razdoblju dubrovačke i hrvatske književnosti, publicistike i općedruštvenih zbivanja u osvjetlovačkog preporoda u Dubrovniku.

Gosp. Lipovčan upozorio je kako je riječ o prvome cjelovitom prikazu i kritičkoj ocjeni „Dubrovnik“.

Autorica Katja Bakija je naglasila: „Knjiga o „Dubrovniku“ rezultat je moga dugogodišnjeg bavljenja periodikom. Almanah „Dubrovnik“ proučavala sam tijekom mogega četverogodišnjeg boravka u Pragu gdje sam na slavistici Filozofskog fakulteta Karlova sveučilišta kao sveučilišni lektor studente poučavala hrvatskom jeziku i književnosti. Kroz povijest periodike ponajbolje iščitavamo i povijest jedne nacionalne književnosti. Periodičke publikacije vazda su bile odraz književnog života, regulator i usmjeravatelj kulturnih aktivnosti pa su ujedno i pozornica katarze vremena u kojem su nastajale i trajale.

Već je upozoravano na iznimno značenje i utjecaj periodike na dinamiku književnog razvoja. Časopisi su uvijek bili odraz književnog života, zrcalo njezinih dosegaa i mogućnosti. Književni časopisi pokretačka su snaga književne produkcije. Oni su filtari društvenih i kulturnih utjecaja, pa prema tomu važna sastavnica povijesti književnosti. Na ulogu časopisa „kao motora književnosti“ upozorio je još Stanislav Šimić. U kontekstu tih spoznaja željela sam proučiti raspoloženje, društvene uvjete i kretanja koja su dovela do pokretanja prvoga književnog časopisa na hrvatskom jeziku, koji su njegovi urednici i pokretači Matija Ban i Medo Pucić nazivali i *almanah ili ljetopis*.“

Izašla su svega tri sveska, od kojih prvi 1948. u Tiskari Martechini u Dubrovniku, a ostala dva u Zagrebu (1950. i 1951.). Promotrimo li koncepciju časopisa, podjelu na dva središnja temata – staro i novo književstvo u kojima su se u prvom tiskala djela iz starije dubrovačke i hrvatske književnosti, a u novom različiti prilozi iz nove književnosti te prijevodi iz slavenskih i drugih književnosti (francuske, njemačke), te ako pogledao suradnike, broj i kakvoću objavljenih priloga, postaje razvidno kako je riječ o prvome književnom časopisu moderne koncepcije koji je izlazio na hrvatskom

jeziku. Godišnjak „Dubrovnik cviet narodnog književstva“ nastao je i djelovao u turbulentnom vremenu, ali je svojim postojanjem uspio održati neprekinutost hrvatske književnosti, izgraditi odnos prema književnoj baštini te probuditi svijest o vrijednostima i mogućnostima narodnog jezika, a otvorio je i prostor nekim novim mlađim književnicima i kulturnim djelatnicima.

Pripremila: bpb

MAKARSKA – IV. Kačićevi susreti i ove će se godine održati u Makarskoj pod naslovom Kačićeva baština, od 14. do 17. prosinca s nizom sadržaja, a u organizaciji Društva hrvatskih književnika i Gradskog poglavarstva grada Makarske. Ovo su već tradicionalni susreti međunarodnoga karaktera s brojnim sudjelovanjem najpoznatijih književničkih imena iz Hrvatske i šire. Zanimljivo je kako će im ove godine pribivati i sudionici iz Mađarske: Stjepan Blažetin i Dinko Šokčević. Susreti otvaraju izložbom Vatroslava Kuliša i Veljka Barbijerija «Zapisi duha i trbuha» te nastupom prve skupine pisaca. Drugi dan susreta dobit će dom u Franjevačkom samostanu u Makarskoj uz predavanje «Franjevačka himnodija i glazbena baština u Kačićevo vrijeme» i koncertom za glas i orgulje «Hrvatska glazba kroz stoljeća», te nastupom druge skupine pisaca. Treći dan bit će u znaku predavanja «Godina fra Andrije Kačića u domovini i inozemstvu» te «Digitalni zapisi hrvatske sakralne glazbe» u ediciji kuće Sveta glazba d.d., te nastupom treće skupine pisaca.

Tamburaški tečaj

Prvoga vikenda u januaru dojučega ljeta će se u Koljnofu održati tamburaški tečaj za jur napredne tamburaše. **Damir Mihovec, Miki** (bivši menadžer popularnoga tamburaškoga sastava Gazde, trenutačno svirač Zagrebačkih tamburašev ki sprohadjaju i Zvonka Bogdana) će peljati spomenuti seminar za one najavljenike ki kanu usavršivati svoje znanje i spremni su upoznati tajnu jednoga od vrhunskih sviračev na ovom instrumentu.

Daljnje informacije kod Geze Völgyija ml. na telefonu 20/9392-631 ili na elektronskoj pošti:

gezavolgyi@mail.max.hu

Na spomin Zgodalo se je pred 15-imi ljeti

XII

Babo me budi mirisavom kavom.
Sunce nema puno volje ustati.
Svi mišići me bole od jučerašnjeg trčanja.
Cigo kaže, treba kontrolirati ručne bacače.
Dečki ustaju sve sporije.
Tako divno lepršaju naše zastave na ruševinama!
Alex veli walkman je pokvaren i ostavimo ga na miru.
Johnny misli da danas moramo s velikom žestinom udariti na četnike.
Sedam pasa jede iz naših ruku.
Ne pada, ne puše vjetar, sunce se uopće ne promalja.
Géza iz Koroda uništio je rezerve sardina u ulju,
a moja je cjelodnevna zabava
izbjegavati granate, gelere od granata,
i različite rupe.

Tako provodimo vrijeme u ovom selu.

Laslovo, studeni 1991.

Iz pjesničke zbirke Eduarda R. Floresa: Húség/Vjernost/Lealtad – Ratne pjesme (1999.)

Pred petnaestimi ljeti, 25. novembra, Jugoslavenska narodna armija ruka u ruki s iregularnim četničkim hordama iz već smjerov je krenula u krajnji juriš prema Laslovu, ko se je suprotstavilo kroz 152 dane. Istočno-slavonsko junačko naselje je branilo kih tristo hrvatskih gardistov skupa sa stanovnici. Posebna jedinica Hrvatske narodne garde je bila, od nekoliko tajednov prlje u Laslovu osnovani Prvi internacionalni vod, čiji kotrigri su bili dobrovoljci iz različitih nacija s različitim državljanstvi (Hrvati, Ugri, Bošnjaci, Srbi, Španjolci, Portugalci, Englezi, Austrijanci, Amerikanari). Branitelji su se peldodavno izdržali sve donidob dokle je durala municija i neophodne kolekcije za opstanak ter dokle oko Osijeka nisu napravljene nove linije obrane. Samo su onda vandali zapovjed za proboj i ispražnjenje sela. Proboj je izveden u najvećem redu, već od 380 ljudi – civili, katani, ranjene noseći sa sobom – je prik deveturnoga marširanja kroz srpskih linij dospilo do hrvatskoga obrambenoga područja. Za par dana isti ovi katani su jur jačali druge obrambene linije Neovisne Hrvatske, prepriječivši da poslije Vukovara znova pade jedan novi varoš Osijek, i dospene na ruku nemilosrdnih srpskih bandov. U napadu suprot Laslova neprijateljski šereg koji je bio opskrbljen tenki, bacači rakete i artiljerijom, imao je teške zgubitke, ali i med branitelji je ovde palo najveć junakov. Prvi internacionalni vod ovom prilikom je zgubio osam vojnikov: Srba, Ugra, Hrvata, Bošnjaka ...

Za vrime okupacije Srbi su u cjelini zrabali, zravnali do zemlje herojsko selo, dokle 1997. ljeta Laslovo je ponovo zašlo pod hrvatsku upravu i začela se je obnova. Rekonstrukcija srušene crikve polako se približava kraju iako bi bila još potrebna materijalna pomoć, a jednako bi dobrodošla karkakova potpora ... Kulturni dom *Sándor Petőfi* pred kratkim je otvorio svoja vrata pred domaćini i njevimi prijatelji, posjetitelji. Znova živi i gizdavo stoji ovo malo Arpadovo naselje. Slava svim onim ki su pali za slobodu! Njev spomin vječno čuvamo!

Foto i tekst: Eduardo Rózsa-Flores

PUSTARA – Žitelji toga sela već nekoliko godina planiraju utemeljiti građansku službu koja će paziti na javnu sigurnost stanovnika. U posljednje vrijeme, naime, sve se više javljaju ilegalni trgovci. Sredinom studenog uspjelo je i to ostvariti. Civilno društvo pod nazivom «Erdősfá», kako se jedno vrijeme zvalo selo, ima 16 osnivačkih članova i za njegova predsjednika izabran je Ladislav Vari. Članovi će u skoroj budućnosti položiti ispit za čuvare i uspostaviti vezu s policijom. Mjesna samouprava će materijalno podupirati organizaciju, preko donacije služba već raspolaže autom.

PETRIBA – Dana 30. studenoga zasjedala je Hrvatska manjinska samouprava. Prihvaćen je Pravilnik o ustrojstvu i djelovanju organizacije i Ugovor o međusobnoj suradnji. Za dopredsjednika je izabran Jože Kuzma. Kako nas je izvijestio predsjednik Čaba Prosenjak, govorilo se i o budućim zadaćama samouprave. Predviđa se okupiti pripadnike raznih naraštaja naselja. Za to će biti dobra prigoda nadolazeći blagdani, naime, samouprava će podariti polaznike dječjeg vrtića prigodom Sv. Nikole, te starije osobe prigodom Božića. Bude li potražnje za učenjem hrvatskoga jezika, od Nove godine pokrenut će tečaj hrvatskoga jezika. Mjesna samouprava je obećala da će manjinsku samoupravu podupri materijalno u onim natječajima gdje je nužan njezin udio. Dogovoreno je i to da će u selu organizirati susret predsjednika manjinskih samouprava kako bi se i na taj način bolje povezali s drugim hrvatskim samoupravama. Veze s prijateljskim naseljem će nastaviti. Vijećnici manjinske samouprave u novoj godini posjetit će predstavnike mjesnog vijeća naselja Ivanovca.

ČAKOVEC I LETINJA – Zemljišni ured iz Letinje uspostavio je vezu s Udrugom geodeta Međimurske županije. Voditelj letinjskog ureda Geza Bagladi i djelatnica Kristina Vuka posjetili su čakovečku katastarsku općinu, gdje im je predstavljeno na koji način se radi preko granice. Upoznali su se s privatnom geodetskom tvrtkom i pribivali svečanoj sjednici udruge. Prigodom susreta obje su strane izrazile želju za daljnjom suradnjom, naime, uključanjem Hrvatske u Europsku uniju stvorit će se nova pitanja na tome polju u kojima će trebati naći zajednička rješenja.

**Hrvatska samouprava grada
Budimpešte**

srdačno Vas poziva na
JAVNU TRIBINU

koja će se održati
**13. prosinca (srijeda) 2006. godine
s početkom u 17 sati**

Mjesto održavanja:
Sjedište Hrvatske samouprave grada
Budimpešte
Budimpešta, VIII. okrug, Bíró L. u. 24.

Stipan Vujić
predsjednik

**Natječaj za stipendiju
sveučilišta u Zagrebu**

Odjel za međunarodne veze Sveučilišta u Pečuhu raspisuje natječaj za stipendiranje studenata u proljetnom semestru 2006./2007. školske godine, koje se ostvaruje u okvirima potpisanog međusveučilišnog ugovora sa Sveučilištem u Zagrebu. Rok boravka je pet mjeseci.

Iznos stipendije je 900 kuna po mjesecu. Smještaj stipendiranog studenta bit će osiguran u studentkome domu Sveučilišta u Zagrebu te dva obroka s pogodnom cijenom.

Uvjeti natječaja:

završena dva semestra
preporuka profesora
jezično znanje visokog stupnja.

Natjecati se može na adresi:

Czéh Gábor, PTE NKO
7633 Pécs, Szántó Kovács János u 1/b.
Tel.: 72 501-509 (interni broj: 2420)

Natječaj treba sadržavati: životopis (na hrvatskom ili engleskom jeziku), motivacijsko pismo (na hrvatskom ili engleskom jeziku), preporuku profesora (na hrvatskom ili engleskom jeziku), poznavanje jezika i fotokopiranje o položenim semestrima iz indeksa.

Rok pristizanja natječaja: 15. prosinca 2006. g. 12 sati.

Pristigle natječaje nakon vremenskoga roka ne uvažavamo.

Daljnje informacije o hrvatskoj ustanovi i o tečajevima: <http://www.unizg.hr>

Priprema se obiteljski klub

Hrvatska manjinska samouprava u Mlinarcima, čim se osnovala, krenula je u akciju. Pošto je prihvatila Pravilnik o ustrojstvu i djelovanju te ugovor o međusobnoj suradnji s mjesnom samoupravom, otpočela je organizirati civilno društvo.

Kristina Gerőy, predsjednica samouprave, smatra vrlo važnim utemeljenje civilne udruge koja bi jačala zajedništvo u selu, naime, ona je i nekada djelovala. Upravo zbog toga sazvala je bivše članove kluba žena da osnuju obiteljski klub.

– Odlučili smo se za obiteljski klub zato što pod tim nazivom može da se uključi bilo tko, bilo koji naraštaj. Voljela bih da u našem klubu bude od novorođenčadi do baka i djedova. Stariji ljudi bogati su iskustvima, običajima, koji se na žalost postupno gube. Vrlo bi bilo važno to predati mladima jer to je velika vrijednost. Željela bih se osloniti na njih, povesti u njihovo društvo mlađe roditelje i njihovu djecu. Mislim da ćemo se svi dobro osjećati, bez obzira na dob, ako uspijemo organizirati programe za svakoga – reče gđa Gerőy o zamislima samouprave.

Tako se 26. studenoga nekoliko najmarljivijih članova kluba okupilo u bivšem domu starih kako bi uredili obiteljski klub. Zgrada već dugo godina nije u uporabi, a

Članovi kluba žele urediti prostorije za djecu i za radionicu

mjesna je samouprava dala da se tamo smjesti klub dok ne dođe do obnove. U njoj su dvije veće prostorije, jedna bi bila namijenjena odraslima, a druga djeci. Namještaj bi se nabavio od darovatelja, naime, neki roditelji već su ponudili kauč i razna sjedala u te svrhe. Djeci bi nabavili društvene igre, karte da u zimskim danima pronađu zajedničku zabavu, a na tome mjestu bi se održavale i razne radionice.

Čim očiste i uredite prostorije, pred Božić će organizirati izradu božićnih ukrasa.

Beta

Iznenadjenje za mlinaračke umirovljenike

„Volite svoje starce, bake i djedove” recitirao je Blaž Bodić na Danu staraca, 3. prosinca, koji se već tradicionalno priređuje početkom ovoga mjeseca.

U Mlinarcima se također javlja tendencija zastarijevanja sela, naime, oko 30% osoba ima iznad šezdeset godina. Upravo zbog toga mjesna samouprava pokušava posvetiti nešto više pozornosti njima. Ljudima koji su nemoćni ili ne mogu si kuhati omogućena je dostava objeda.

Mlinarački načelnik Stjepan Vuk se trudi da umirovljenicima olakša svakodnevni život. Spomenuo je kako je samouprava uspjela dobiti materijalnu potporu preko natječaja za kupnju malog autobusa, koja bi omogućila ostvarenje seoske službe. Uskoro će se kupiti vozilo kojim će se nuditi razne usluge,

Iznenadjenje – sastav „Nostalgija”

primjerice, vožnja starijih osoba na liječnički pregled, u ljekarnu ili bilo što drugo.

Selo želi obnoviti i dom starih jer ima sve više starijih ljudi koji žive sami i za nekoliko godina neće se moći brinuti o sebi. Pribavi li se materijalna potpora, i to će se obistinuti.

Na Dan umirovljenika školanci su se spremali s malim programom, plesovima, pjevanjem i scenskom igrom. Gledatelji su s veseljem pratili program svojih unuka i praunika.

Nije nedostajala sa stola ni ukusna večera, a najveće iznenadjenje pružio je nastup „Nostalgijinih” svirača pod ravnanjem također umirovljenika Blaža Rodeka. Živa glazba i hrvatske pjesme izazvale su i suze starih osoba koje su se prisjećale mladenačkih dana.

beta

Posjet Osječkomu dječjem kazalištu

U vrtiću su nas već čekali s ručkom, a posebna nagrada bila je da djeca nisu morala spavati, nego su na dvorištu dočekala roditelje.

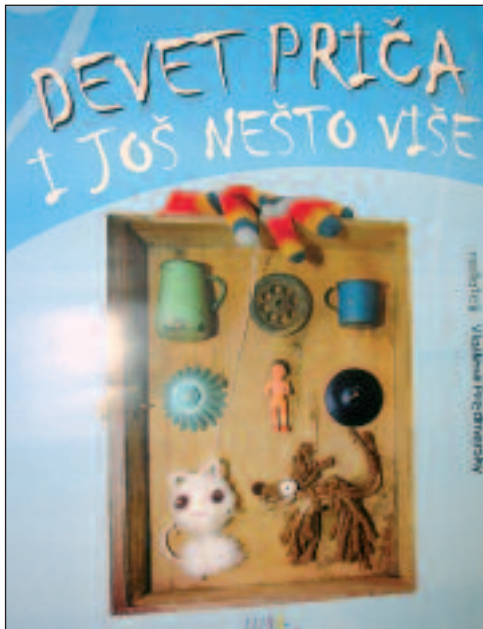
Na kraju, ali ne u posljednjem redu zahvaljujemo Roditeljskoj zajednici, Zakladi za nacionalne i etničke manjine i udvarskoj samoupravi koji su nam financirali ovo prekrasno putovanje.

Janja Šimo-Bošnjak
odgojiteljica

Sunčani listopad obasjao je lice djeci starije skupine pečuskoga hrvatskog vrtića, koja su ujutro 12. listopada krenula na put u Osječko dječje kazalište. Vožnja bez roditelja, posebnim autobusom bila je jako uzbudljiva. Djeca su za vrijeme putovanja otpjevala cijeli repertoar pjesama što su do sada naučila.

U Osijek smo stigli bez problema. Pomoću natjecaja koji je napisala Kata Divjak, već četvrti put posjećujemo Osječko kazalište. Njegovi su nas djelatnici i sada dočekali kao drage goste. Kad su se djeca smjestila u prepunom kazalištu, počela je predstava „*Devet priča i još nešto više*“. Šaljiva igra glumaca razveselila je djecu, a da im se priča dopala, dokazao je buran pljesak za vrijeme i na kraju predstave. Da smo bili izuzetni gosti, potvrdilo se kad su glumci na kraju povelu našu djecu na pozornicu, gdje su se zajedno slikali s njima. S riječima „do viđenja“ oprostili smo se i obećali: ako je moguće, i dogodine ćemo doći u kazalište.

Pomalo umorni, krenuli smo doma. Vozač autobusa Pavo Dudaš pohvalio je djecu jer su bila dobra, i za nagradu im je pustio crtiće da im brže prođe vrijeme.

MALA STRANICA

Izradila: Dijana Kovači
iz Fitchaza

Natjecanje u kazivanju priče u HOŠIG-u je održano 14. studenoga 2006. s početkom u 14,30 sati. Natjecanju je sudjelovalo 33 natjecatelja iz HOŠIG-a i iz Petrovog Sela. Priredba je je ostvarena pomoću Zaklade za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj.

Zanimljivosti o školskim predmetima

Odakle gumica?

Trag olovnih olovaka nije se mogao obrisati ničim osim brusnim papirom ili kiselinom. Brisanjem pogrešno napisanih slova rukavom ili prstom nastajale su užasne mrlje, pa je svaka zadaća s pogreškom izgledala ružno.

To je potrajalo sve do otkrića kaučukovca u gornjem toku rijeke Orinoko. Od kaučukova gusta soka kuhanjem dobiva se guma. Prema plemenu Gumi-gumi, koja je živjela na tom području, nastala je riječ guma-guma, a onda su se s vremenom te riječi spojile. Inače, gumica je otkrivena prije nego grafit što ga je mogla obrisati. Tako otkrivena guma nije dugo ničemu služila.

Glasnikova mala učilica

Skupovi ije/je – Dopuni riječi!

p__tao
d__d
sv__ća
r__ka
l__k

M__sec
cv__tić
sn__g
p__tlić
d__tinjstvo

Dopunjaljka boja

Kojom bojom želiš obojiti svoju _____ m a s k u.
Obojiš li je bojom limuna, bit će _____ m a s k _.
Daješ li joj boju noći, bit će _____ m a s k _.
Uzmeš li boju rajčice, bit će i _____ m a s k _.
Ostaviš li joj boju snijega, bit će _____ m a s k _.
Dodaš li joj boju neba ili mora, bit će i _____ m a s k _.
Ukрасiš li je bojom kestena, bit će _____ m a s k _.
A na kraju staviš li trave, bit će i _____ m a s k _.

13. Gradišćanski kup hobi-kugljačev

SAMBOTEL – U željeznožupanijskoj skupštini i dovidob je djelovao Odbor za manjine i vanjske posle, na čelu toga tijela i nadalje je ostao Antal Nagy, dokle je s hrvatske strane zastupništvo na dužnosti imao dr. Šandor Horvat, rodom iz Narde. Pokidob donedavni načelnik, a ujedno i bivši manjinski zastupnik Narde, na izbori nij jur krenuo, i ovo mjesto se je takorekuć ispraznilo. Po preporuki Antala Nagya, tu funkciju, po dogovoru, od ovoga miseca će prikzeti Mikloš Kohut, prvak Petrovoga Sela, ki se je doma od svojega mandata u manjinskom tijelu otpovidao. Uza to predsjedniki Hrvatskih manjinskih samoupravov su se dogovorili da petrovski poglavar na ovoj funkciji neka ostane do aprila dojučega ljeta, kad će se jur konačno znati i za peršonu predsjednika željeznožupanijskih hrvatskih manjinskih samoupravov.

SAMBOTEL – Hrvatska manjinska samouprava u Sambotelu srdačno poziva svakoga na svoju tradicionalnu božićnu svetačnost 17. decembra, nedilju, početo od 15 uri u veliku dvoranu Kisfaludyjeve ulice 1. U programu će sudjelivati hrvatska dica iz čuvarnice Mesevár, školari hrvatskih razredov u OŠ „Mihály Váci“, jačkarni zbor *Danica* Hrvatske manjinske samouprave iz Bika, sambotelski korus Szalézi i domaći jačkari Djurdjice.

PETROVO SELO – Prošle nedilje je održano zadnje spravišće ovoga ljeta u Klubu čuvara običajev, a tema je bila svezana, naravno, uz svetak. Stariji ljudi su povidali kakovi božićni običaji su bili negda, odjačili su božićne jačke. Naravno, kušali su se i božićni kulinarski specijaliteti.

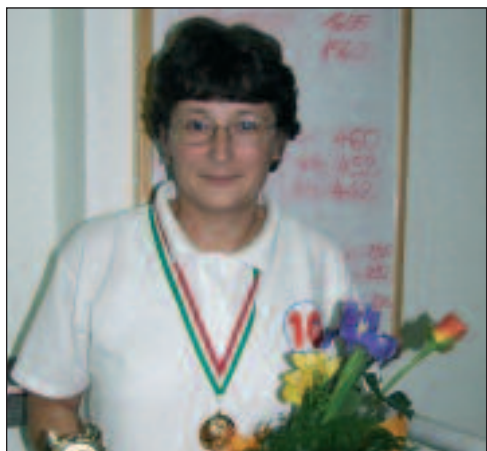
GORNJI ČETAR – U osnovnoj školi jur ljeta dugo je posvećen jedan dan manjinam, pokidob u ovoj instituciji se uču i Nimci i Hrvati. Ljetos, 8. decembra, petak, su ofrovali mjesni školari jedno dopodne tradiciji, tancu i jački. Kako je povidala učiteljica hrvatskoga jezika Ana Pehm-Móricz, dica su u svakom selu pobrali nadimke, pripravljaljali se s malim programom da se predstavlja *Povijest sel*, a i ovput su pekle majke i babe fanjske kolače, specijalitete za svoje nukiće i dicit da bude još sladji ov dan u školi.

Arpad Kekeši iz Hrvatskih Šic je postao najbolji kugljač med mužii

Na spomin pokojnoga Vincija Geošića je priredjen ovoltjetošnji kugljački kup

Najbolja športšaica med ženami, Sambotelka Ildikó Móhr

Na poziv predsjednika petroviskoga kluba kugljačev Ferenc Timara (ki je uz to kot i privatnik najveći sponzor ovoga zgoditka još polag Croatice) ljetos se je sastalo 17 grup športšašev u sambotelskoj kuglani VAOSZ 26. novembra, nedilju, da bi se naticale za vridne nagrade, prilikom 13. Gradišćanskoga kupa hobi-kugljačev. Kako je projduće ljetov turnir bio posvećen spominku predlani minuloga petroviskoga kugljača Gabora Nemeta, ovo ljetov športski sastanak je potekao na spomin pokojnoga kugljača, takaj iz Petrovoga Sela, Vincija Geošića ki je svenek bio jedan od najjačih športšašev petroviske momčadi. Dotične nedilje od jutra su se skroz do večeri minjali timi po četire osobe iz Sambotela, Prisike, Hrvatskih Šic, Gornjega Četara, Plajgora, Narde i Hrvatskoga Židana ter Petrovoga Sela. Svaki kugljač je imao 50 hicev, a mirio se je naravno i peršonski učinak. Čaba Horvath, direktor Croatice ki je djelomično na put spravio ov gradišćanski športski zgoditak, je rekao da je jako gizdav što je ovo ljetov najveć ekipov došlo, a puna je kuglana i s navijači. „Posebno me veseli da su se ovput i četire

ženske ekipe naticale. A uz to mora se reći da ovde igra nije već na nivou amatera, nego skoro na rangu profesionalcev.“ Sve dokle I. petroviska ekipa nij igrala u naticanju mužev, peljali su Židanci, a ki su najzadnji hitali, postali su pobjednici. Do proglašenja rezultatov je dost kasno došlo, a nagrade su predale dvi kćere pokojnoga Vincija Geošića, Jacinta i Beata. Najprlje su podiljeni dari ženam. Na trećem mjestu je završila igru Narda (II. grupa) s ukupno 708 kuglov, drugo mjesto je osvojila prisička ekipa (752 kugle), a najbolja je nastala sambotelska „brigada“ s 810 kuglov, u sastavu Hane Geošić, Dóre Raffai-Horváth, Ildike Móhr, Žuzane Varga i Marije Jurašić. Ova grupa je imala u svoji redi i najuspješniju kugljačicu Ildiku Móhr s 235 kuglov. Članica pobjedničke ekipe Hana Geošić mi je povidala da se one već ljeta dugo kugljaju i treniraju se svaki tajedan skupa s mužii. Uz gibanje ovo je i dobra zabava, a prvi značajni rezultati su se uprav sad narodili. U muškoj borbi sambotelska druga grupa je zgotovila naticanje na trećem mjestu s 1605 kuglov. Židanci su dostali drugo mjesto (1620 kuglov), a najbolji su bili Petrovišćani (I. grupa) s 1675 kuglov, na što smo jur učni niz ljet. Ov sastav su činili Laslo Pataki, Belo Teklić, Petar Harangozo i Tamaš Škrapić. Kod mužev je, međjutim, Arpad Kekeši srušio najveć kuglov (460) uprav tako kot i lani. On je prikzeo prvu nagradu ter i putujuć pokal „Pierre“ (koji je osnovan u spomin prerano minuloga petroviskoga kugljača). Kako se čuje, od dojučega ljeta će se podiliti i za najbolju kugljačicu putujuć pokal na spomin petroviskoga športšaša Vincija Geošića. Načelniki Narde, Petrovoga Sela i predsjednik Hrvatske manjinske samouprave u Sambotelu su nagradili najbolje domaće grupe i kugljače s vridnimi dari.

-Tiho-

Sambotelski advent Hrvatov

Čeprežani prvi put su jačili crikvene pjesme

Hrvatska manjinska samouprava u Sambotelu jur ljeta dugo poziva ne samo mjesne Hrvate nego bojsek i stanovnike okolišnih hrvatskih sel na skupno svečevanje u ovo predbožićno vrime. Ljetos, 3. decembra, nedilju, mjesto svečanoga jačkarnoga spravišća bilo je nova crikva „Srce Jezuševu“ u starom gradskom dijelu Szöllősa. Adventski koncert je začeo mišani zbor Slavuj iz Hrvatskih Šic, pod dirigiranjem Ane Jušić. Crikvene gradišćanske jačke su spojili i dičjom betlehemskom igrom ku su prikazali mjesni školari. Ženski zbor iz Čeprega s undanskom zborovodjom Sabinom Balog je prvi put jačio crikvene jačke. Stari je poznanik sambotelskih jačkarov ki je svenek pozvan i na ov koncert, korus iz sela Egyházasfelye. Ovom prilikom se je pripravio s latinsko-ugarskim programom. Undanski krug tamburašev i jačkarov „Veseli Gradišćanci“ je tri pjesme izveo s nedavno izdane CD-ploče s božićnima jačkama. Kako je to bilo i očekivano, nardarski jačkarni zbor s Magdom Horvat-Nemet i ovput je sastavio prekrasni repertoar iz božićnih melodijov. U muzičkoj pratnji Zoltana Pezenhoffera prez

sumlje su oduševili brojnu publiku. Na kraju koncerta domaćini, Djurdjice, su još otpjevali nekoliko jačak. Zatim su mašu celebrirali petrovski farnik Ivan Šneller i židanski dušobrižnik Štefan Dumović. Na agape su bile pozvane sve nastupajuće grupe, kot i gosti prve adventske nedilje.

-Tiho-

Neobičnim božićnim repertoarom su Nardarci još jednoč oduševili publiku

Šički zbor je donesao prik dice i betlehemsku igru

Harmonikijada

U Mišljenju je 18. studenoga održan tradicionalni susret harmonikaša. Susret harmonike, inače, preselio se iz susjednog Udvara. Kao što smo od glavnog organizatora saznali, ovogodišnju priredbu nije bilo lako organizirati zbog novčanih poteškoća. Unatoč tomu organizatori su se potrudili da i ovogodišnja priredba bude višestrana. Cjelodnevni program održavao se u mišljenskomu domu kulture i na raznim mjestima sela. Program je otpočeo već u jutarnjim satima kada su se harmonikaši mogli registrirati na licu mjesta. Zatim je slijedio objed za sudionike Harmonikijade, a potom kulturni programi te kuhanje na otvorenome (čevapčići, grah, pečeno prase, paprikaš). Potom je otvorena izložba harmonike, te započelo sviranje vrlo nadarenih svirača. Nakon prikazivanja prekrasnih glazbala i spontanoga sviranja slijedio je nastup KUD-a „Dubrava“ iz obližnjeg Semelja. Nakon nastupa folklorša mnogobrojni posjetitelji imali su čast slušati vrhunsku harmonikašku glazbu. Glavni dio priredbe je započeo predvečer kada su se predstavljali svi sudionici. Ljubitelji harmonike imali su čast čuti vrhunske domaće i inozemne harmonikaše. Osim domaćih izvođača nazočni su bili i harmonikaši iz Hrvatske, Srbije, Njemačke. Obožavatelji te glazbe mogli su čuti Krunoslava Agatića iz Tukulja, Petera Mogera, mladog, ali vrlo talentiranog harmonikaša iz Santova Zorana Barića, Radovana Marića, Nikolu Zarića, Attilu Schmidta i stalnu sudionicu tetu Margit. Navečer u gala programu održan je i koncert glasovitoga harmonikaša Zoltána Orosza. Nakon uspješnog nastupa započeo je bal. Za dobro raspoloženje pobrinuli su se harmonikaši koji su svirali hrvatsku, njemačku, srpsku i mađarsku glazbu. Svatko je mogao izabrati nešto po svome ukusu.

Renata Božanović

PETROVO SELO – Odbor za manjine i vanjske posle željeznožupanijske skupščine 17. decembra, nedilju priredjuje svoju svetačnost za manjine. U petrovskom Domu kulture u 14.30 uri se začme svetak u kom će sudjelovati domaća društva a ovom prilikom će se uručiti i manjinske nagrade. Svako ljeto djelo jednoga pripadnika slovenske, nimške, romske i hrvatske manjine u županiji je priznato posebnom nagradom.

Božićni koncert

Tradicionalni pečuški Božićni koncert u organizaciji Hrvatske redakcije Mađarske televizije, Hrvatskoga kazališta i Generalnoga konzulata Republike Hrvatske održan je i ove godine u predvorju Medicinskog fakulteta u Pečuhu, 1. prosinca s početkom u 19 sati. Okupilo se osamstotinjak gledatelja iz podravskih, baranjskih i nekoliko bačkih hrvatskih naselja te Hrvati iz Pečuha i okolice, a došle su grupice naših Hrvata i iz

udaljenijih krajeva. Na scenu su prvi izašli članovi Pjevačkoga zbora Ladislava Matuška iz Kukinja pojačani najmlađim Kukinjčanima, a potom Ildiko Kovač, mlada pjevačica i umjetnica, koja je otpjevala nekoliko prekrasnih pjesama. U ugodaj iščekivanja Božića uveo nas je glumac Slaven Vidaković interpretacijom pjesme Viktora Vida Isus je s nama. Nakon toga su pjevači iz Kukinja pokazali kako se oni pjesmom pripremaju za nedjelje došašća, Badnjak i Božić. Gajdaš Andor Végh i njegovi prijatelji, mladići i stariji gajdaši, pa i oni najmlađi, kao što je četverogodišnji Ivan Végh, u pratnji Pave Gadanjija iz Novoga Sela poželjeli su okupljenima gajdama i riječima sretnu i plodovima bogatu novu godinu.

Pozdravljajući okupljene uime organi-

zatora, voditelj Hrvatske redakcije Mađarske televizije Mišo Balaž predao je riječ imenovanom veleposlaniku Republike Hrvatske u Budimpešti, dosadašnjemu generalnom konzulu u Pečuhu Ivanu Bandiću.

Nakon prigodnih riječi na scenu su se popeli tamburaši Zvonka Bogdana, ne sedam, nego devet njih s «Petrovaradina». Pošto su nas s prekrasnim zvucima uveli u glazbeni doživljaj, na scenu je stupio Zvonko Bogdan koji je zabavljao publiku dobra dva sata. Jedan neponovljivi koncert za pamćenje i možemo mirno zaključiti kako nam nije 22. studenoga trebalo otići u Lisinski jer je te večeri Lisinski i Zvonko Bogdan bio u Pečuhu. Bio je to jedan od uspješnijih božićnih koncerata u posljednjih nekoliko godina.

Branka Pavić Blažetin

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA: Branka Pavić-Blažetin, tel.: 72/435-416, e-mail: branka@croatica.hu, NOVINARI: Stipan Balatinac (zamj. gl. i od. urednika), tel.: 79/454-614, e-mail: baltinac@croatica.hu, Bernadeta Blažetin, tel.: 93/383-034, e-mail: beta@croatica.hu, Timea Horvat, tel.: 94/315-479, e-mail: tiho@croatica.hu, LEKTOR: Živko Mandić, tel.: 1/256-0765, e-mail: zsviko@croatica.hu ADRESA: 1065 Budapest, Nagymező u. 49. Tel./Fax: 1/269-2811, tel.: 1/269-1974, e-mail: glasnik@croatica.hu – ZA POŠTANSKE POŠILJKE: 1396 Budapest, Pf.: 495. OSNIVAČ: Savez Hrvata u Mađarskoj. IZDAVAČ: Croatica Kht. RAVNATELJ: Čaba Horvath. List širi posredstvom Mađarske pošte, na osnovi pretplate na žiroračun: CITIBANK Rt. 10800014-30000006-10612032, redakcija Hrvatskoga glasnika i alternativni širitelji. Pretplata na godinu dana iznosi: 4160,- Ft. List pomaže Javna zaklada za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj. Rukopise, fotografije i crteže ne vraćamo i ne vraćamo. TISKARSKA PRIPREMA, TISAK: CROATICA Kht., 1065 Budapest, Nagymező u. 49.

HU ISSN 1215-1270